

(sporočilo za javnost)

Ljubljana, 10. december, 2021

Prva obletnica delovanja Centra za zaščito žvižgačev in svetovni dan človekovih pravic

Pred enim letom smo na današnji dan, 10. decembra, **Ivan Gale** in **EISEP – Evropski inštitut za skladnost in etiko poslovanja** podpisali pogodbo o ustanovitvi Centra za zaščito žvižgačev. Po navdihu svetovnega dneva boja proti korupciji in dnevu človekovih pravic, smo si že ob ustanavljanju zadali, da bo poslanstvo tega neodvisnega zavoda pomoč žvižgačem, ki prijavijo kršitve s širše družbenim škodljivim učinkom in nato sami postanejo žrtve povračilnih ravnanj. Pa tudi, da bomo žvižgače poskušali predstavljati kot junake, kakršni so. Breme njihovega žvižga namreč nosijo sami in njihove družine, koristi pa žanje cela družba, kadar se kaj zaradi njihovega poguma vendarle spremeni na boljše.

Podprite žvižgače preko Centra za zaščito žvižgačev na <https://center-zvizgaci.si/podprite-nas/>

Evropska unija je žvižgaštvo navsezadnje priznala kot človekovo pravico, a za primeren prenos in praktično implementacijo direktive o njihovi zaščiti bo Slovenija zamudila predpisan rok, ki je 17. december. Za predloge strokovne javnosti na zakonski predlog, katerega je Vlada objavila ravno te dni, pa sta predpisana le borna dva tedna in to v predbožičnem času! Medtem je direktiva veljavna že dve leti, da bi države članice le imele dovolj časa za prenos tako pomembne systemske zakonodaje in za primerno široko strokovno razpravo, ki si je slovenski predlagatelj očitno ne želi.

Ob začetkih delovanja Centra si nismo mislili, da bo do nas prišlo tako veliko zgodb, ki so zelo boleče; zaradi grobega maščevanja, podtikanja, groženj in zaradi razsežnosti zasebnega okoriščanja, ki si jih mnogi nosilci javnih pooblastil in funkcij privoščijo - v škodo tistih, katerih interese ravno bi morali braniti in jim služiti! Po drugi strani pa zgodbe žvižgačev in sama zgodba grajenja našega Centra vzbujajo tudi veliko upanja: da so ljudje, ki proti vsem možnostim ostajajo zvesti svoji strokovnosti, humanosti, časti, resnici ter drugim brezčasnim vrednotam, ki jih ljudje in družba tako zelo potrebujemo v vseh smislih našega obstoja.

V enem letu od ustanovitve smo ugotovili, da je vrzel v sistemu glede zaščite žvižgačev, kot tudi glede reagiranja na kršitve, na zmanjševanje njihovih negativnih posledic ter glede neučinkovitosti pri kaznovanju kršiteljev, še večja kot smo mislili.

Zgodbe žvižgačev in njihova opozorila so pogosto hitro pometena pod predpražnik, medtem ko predatorji večinoma ostajajo na položajih ali celo napredujejo. **Veliko pomanjkljivosti vidimo tudi v tem kako počasi se odzivajo pristojni organi, tudi delovno-pravna sodišča, ki bi lahko imela pomembno vlogo pri zaščiti (človekovih) pravic žvižgačev. Nemalokrat, žvižgači čakajo leto ali več do prve sodne obravnave, kjer bi lahko dokazali, da so bili po krivici odpuščeni. V več primerih smo videli, da sodišča še po letu dni dodatno preložijo obravnavo na predlog tožene stranke (delodajalca) brez resnih razlogov. Tačas pa žvižgači ne prejemajo nobenih prihodkov, mnogi se popolnoma finančno in psihološko izčrpajo.**

Videti je, kot da ni institucije, ki bi nudila žvižgačem podporo in pomoč, ki jo potrebujejo, medtem ko ni malo tistih, kateri žvižgačem mečejo polena pod noge ter njih in njihove družine na razne načine trpinčijo, da bi prikrili svoje kršitve. Nemalokrat lahko govorimo o grobih kršitvah človekovih pravic žvižgačev s strani maščevalcev, med njimi kot rečeno mnogih z javnimi pooblastili in funkcijami.

Celo v primeru jeseniške okolijske katastrofe, ki jo na reki Savi povzroča tamkajšnja javna komunalna služba, katero sta prijavila dva 'naša' žvižgača, se pristojni organi - policija in inšpekcije ne zgamejo. Žvižgača pa sta predana svojemu delu in odgovornostim ostala brez zaposlitve, brez dohodkov, pod številnimi pritiski in sramočena. Center za zaščito žvižgačev sicer nima v svojem programu, da same prijave posreduje organom pregona, žvižgačem pa svetujemo glede vseh postopkov po najboljših močeh in skušamo dati oporo njihovim prizadevanjem. Veseli smo, da mnogi žvižgači najdejo uteho in pomoč pri Centru in še posebej pri našem največjem ambasadorju, Ivanu Galetu, ki praktično vsakodnevno deluje kot zaščitnik žvižgačevih pravic.

Še naprej se bomo trudili delati v enaki smeri, pri čemer trkamo na vest vseh pristojnih organov in organizacij, vključno z inšpekcijami, sodišči, javnimi službami in zavodi, sindikalnimi organizacijami in organi pregona ter predvsem na vest tamkaj zaposlenih strokovnjakov, pooblaščenih uradnih oseb in funkcionarjev, da naredite svoje delo, izpolnite dolžnost svoje funkcije in služite tistim, katerim ste v (javni) službi. Povsod smo ljudje tisti, ki tvorimo organe in organizacije in smo odgovorni, ko nekaj naredimo in tudi, ko nekaj ne naredimo. Če je treba, postanite žvižgači tudi sami, vam bomo pomagali. Vse dokler nas ne bo toliko na pravi strani, da bodo pomoč potrebovali oni drugi...

Podprite žvižgače na <https://center-zvizgaci.si/podprite-nas/>

Kako do pomoči: <https://center-zvizgaci.si/oblike-pomoci/>

Računamo na široko podporo pri našem delovanju, ki je nepogrešljiva! Hvaležni smo za vso dosedanjo pomoč dobrih ljudi, za vse vaše finančne donacije in dragoceno prostovoljstvo ter mrežo pro-bono odvetnikov, katero gradimo na Centru za zaščito žvižgačev. Dela je neverjetno veliko, potrebe žvižgačev pa so nepredstavljive.

Upam, da nam boste zaupali še naprej, saj to zagotovo bo naredilo razliko.

Želimo vam kar se da doživet veseli december in lep Božič, obilo zabave v čudoviti družbi ter vse dobro v prihajajočem Novem letu 2022!

Andrijana Bergant, direktorica

***

Kontakti

Center za zaščito žvižgačev

Dalmatinova ulica 2, 1000 Ljubljana

e-pošta: info@center-zvizgaci.si

www.center-zvizgaci.si